

er kommet til en helt anden Mening om denne Sag nu, end han havde paa dette Lovforslags tidligere Trin; thi da vilde han ikke have Pengene ind i Statskassen, men vilde have dem givne til Overlærere. Jeg anmodede ham den Gang om gennem et Lovforslag at vise os, hvad han vilde, og det kom da ud, at han vilde have, at alle Pengene skulde gives til Overlærere. Nu synes det, at han har opgivet sine Overlærere og vil have Pengene i Statskassen. Det er saaledes hurtigt, at han er kommen fra sine Meninger i denne Sag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg betragter rigtignok ogsaa de Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgfreds (Zahle) som værende af rent subjektiv Natur, som Noget, hvorved han vilde fyldestgjøre en rent personlig Trang nu i Slutningen af dette Møde, ja, jeg tør sige disse Møder. Det har jo imidlertid viist sig, at denne Sfære har udvidet sig betydelig, ikke blot forsaavidt der er blevet Spørgsmaal om et mer eller mindre personligt Mellemværende mellem forskellige Rigsdagsmænd, der have faaet Leilighed til at udtale sig, men ogsaa forsaavidt Talen dog kom til at berøre en mere almindelig Sætning af stor Betydning, med Hensyn til hvilken jeg ogsaa tidligere har udtalt mig. Den blev jo nu i dette Dieblit berørt af det ærede Medlem, der nys satte sig, og dette giver mig en lille Anledning til at komme tilbage til de Uttringer, der kom fra det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgfreds. Den ærede Rigsdagsmand udtalte som en Hovedsætning, at der skulde noget ganske Andet til end det, der nu foreligger. Han saa med en Slags medlidende Deltagelse hen paa alle de Forslag, der nu have foreligget, ikke blot det fra Regeringen fremkomne og det nu fra Landssthinget tilbagevendte, men selv saadanne Forandringer som den tilbagetagne Bestemmelse om Majoriteten, ja endog det store Uendringsforslag, som nu foreligger, havde for ham ingen Betydning. — der skulde noget ganske Andet til. Det er jo kun den Sætning, som vi nu faa tidt — undertiden med forskellige Ord

— have hørt gjentagen, ikke blot hvor der er Tale om kirkelige Forhold, men ogsaa hvor der er Tale om borgerlig-politisk Forhold, ikke blot hos os her hjemme, men den har ogsaa lydt til os udefra: Der skal noget helt Andet til. Ikke blot Alt det, som er kommet frem nu, men hvad der er gjort gennem lange, lange Tider, er forkert, der skal noget helt Nyt og Andet til. Det er denne Sætning, som den ærede Rigsdagsmand nu gav en vis Anvendelse paa disse Forhold. Men nu har man, ved hvad der er kommet frem i denne Sag, faaet at se, hvor vanskeligt det er blot at definere dette „noget Andet, der skal til“. Det er ganske vist, at det ærede Medlem har viist bort fra sig Alt, hvad der er kommet frem tidligere, og jeg tvivler ikke om, at det, som Noget den Gang ansaa for det Bigtigste, nemlig at Menighederne skulde kunne affætte deres Præster, ikke vilde hjælpe det Mindste efter hans Opfattelse. Det er noget helt Andet, han vil. Men det, som han vilde, er fra andre Sider endnu Intet, man vil have noget helt Andet. Det var ikke nok saaledes at overlade det til de frie Forsøg paa at danne kirkelige Samfund, man maatte affætte alt det nu Bestaaende med Hensyn til det, man kalder den officielle Kirke, og alle Indtægterne dertil havde man dog foreløbig en Slags Forlegenhed med, hvor man skulde gjøre af dem. Først havde man en Udflugt til, at Statskassen kunde tage dem; men forskellige Fordelingsmaader vilde upaatvivlelig finde Forsvarere, naar det først kom til at ligge endelig for, ikke at tale om, at man har set andet Sted, at Alt dette ikke forslaar det Mindste, men at der skal noget ganske Andet til at frembringe den ideale Tilstand, hvor der hverken er Spørgsmaal om en officiel eller om andre Kirker, saa lidt som om forskellige andre Ting. Det er Noget, der ligger for. Det er en høist alvorlig Sag, der trænger sig frem ved ethvert af de Spørgsmaal, der nu komme for, og vil trænge sig frem med endnu større Alvor. Ingen vil kunne sige, hvorledes disse Spørgsmaal for Dvrigt ville blive løste; men der er jo aabenbart Et, som herved meget bestemt bør og tør fastholdes, og det er dette, at naar man saaledes stiller Noget op, som om den